

Vragen en antwoorden

Waarom is het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering nodig?

Het gaat niet goed met veel natuur in Nederland. Steeds meer soorten planten en dieren verdwijnen door te veel stikstof die neerslaat op bodem en water. De gevolgen van schade aan natuur raken niet alleen dieren en planten, maar ons allemaal. Natuur is de basis van alles wat leeft. Alle soorten planten en dieren samen vormen de basis van onze gezondheid en economie. Met de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) is vastgelegd dat we de natuur verbeteren en de stikstofneerslag omlaag brengen. Het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering geeft invulling aan deze wettelijke verplichting en zorgt ervoor dat de benodigde maatregelen voor stikstofreductie en natuurverbetering worden uitgevoerd, er tussentijdse monitoring is en zo nodig bijsturing plaatsvindt.

Hoe verhoudt het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering zich tot het Nationaal Programma Landelijk Gebied?

Met het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering ligt er een basis van de structurele stikstofaanpak, waarvoor 7 miljard beschikbaar is. De opgave waar we voor staan is echter groter dan alleen het terugdringen van de stikstofneerslag en het herstellen van stikstofgevoelige natuur in de beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden). Zo hebben we ook forse stappen te zetten om doelen op het gebied van water en klimaat te halen en is natuurkwaliteit afhankelijk van meer factoren dan alleen stikstof. Daarom is in het coalitieakkoord 2022 een integrale aanpak van deze opgaven in het landelijk gebied aangekondigd. De aangepaste doelstellingen uit het coalitieakkoord voor het versnellen en verbreden van de stikstofaanpak zijn niet in deze eerste editie van het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering opgenomen. In het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) bouwen we dit, samen met medeoverheden en maatschappelijke partners, verder uit naar een integrale gebiedsgerichte aanpak. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied brengt de opgaven op het gebied van water, natuur, stikstof en klimaat samen en zorgt voor een gecombineerde aanpak voor een vitaal landelijk gebied.

Hoe wordt het programma uitgevoerd en welke partijen helpen hieraan mee?

Het Rijk en provincies nemen elk vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid maatregelen om de natuur te versterken en de stikstofdepositie te verminderen. Dit gebeurt enerzijds met landelijke bronmaatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen. Anderzijds gebeurt dit door maatregelen om de natuur in en rondom stikstofgevoelige natuurgebieden te herstellen.

Naast landelijke maatregelen wordt ook per gebied gekeken wat nodig is om de gestelde doelen te halen. Omdat de gebieden verschillen, verschilt ook de aanpak per gebied. Alle sectoren – industrie, landbouw, verkeer en vervoer – leveren hierbij een evenredige bijdrage en nemen maatregelen om de stikstofuitstoot te verlagen.

Hoe wordt uitvoering van de maatregelen geborgd?

Om de instandhoudingsdoelen voor de natuur te halen is het van belang dat de voortgang en resultaten van maatregelen gemonitord worden en bijgestuurd waar en wanneer nodig. Hiervoor is een systematiek ontwikkeld. Indien uit de monitoringsrapportages blijkt dat het programma de doelen niet kan bereiken, dan volgt uit de wet Stikstofreductie en Natuurverbetering de verplichting om het programma aan te passen. Een onverplichte tussentijdse wijziging van het programma is ook mogelijk: zowel op initiatief van de minister voor Natuur en Stikstof, als op verzoek van provincies of de andere betrokken ministers.

Hoeveel zienswijzen zijn er ingediend en wat wordt er met deze inbreng gedaan?

Er zijn ruim 100 zienswijzen ingediend. De [Nota van Antwoord](#) geeft een samenvatting van de inhoud van de zienswijzen en de reactie van het kabinet daarop.

Waarom is de verbreding en versnelling van de stikstofaanpak niet opgenomen in het programma?

Om de Europese natuurdoelen te kunnen halen moet de stikstofneerslag in Natura 2000-gebieden sterk verminderen. In het coalitieakkoord 2022 is afgesproken dat de stikstofreductiedoelen eerder bereikt moeten worden. In 2030 moet minimaal 74% (in plaats van 50%) van de stikstofgevoelige natuur in beschermde Natura 2000-gebieden een gezond stikstofniveau hebben. Voor deze nieuwe doelen wordt de wet aangepast en is er een [versnelling en vergroting van de stikstofaanpak in ontwikkeling](#). Het aanpassen van de wet en het verder uitwerken van het versnellen en vergroten van de aanpak kost tijd. De natuur kan hier niet op wachten: het is nodig dat alle mogelijke stappen zo snel mogelijk genomen worden. Daarom is ervoor gekozen om niet te wachten met deze eerste editie van het programma tot de verdere uitwerking gereed is. Het huidige programma dient als basis voor de structurele stikstofaanpak. Vanaf medio 2023 wordt het programma geactualiseerd op basis van de dan beschikbare gebiedsplannen, monitoringgegevens en de verdere uitwerking van het coalitieakkoord.